

მეცნიერული კომუნიკაცია - საზოგადოებისა და მეცნიერული კვლევის ურთიერთკავშირი

ლია მეტრეველი
სტუ-ს პროფესორი

ნინო კიკნაველიძე
სტუ-ს დოქტორანტი

რეზიუმე

საზოგადოებასა და სამეცნიერო კვლევას შორის ურთიერთობა ფუნდამენტურია საზოგადოების წინსვლისთვის, რაც აყალიბებს ყველაფერს საზოგადოებრივი ჯანდაცვის, პოლიტიკიდან ტექნოლოგიურ ინოვაციამდე. ეფექტური სამეცნიერო კომუნიკაცია ემსახურება საზოგადოებას, ხელს უწყობს როგორც ცოდნის გაცვლას, ასევე ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებას სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს შორის. სულ უფრო რთულ სამყაროში, სადაც ცრუ ინფორმაცია (ე.წ. დეზინფორმაცია) შეიძლება სწრაფად გავრცელდეს, მკაფიო და ზუსტი კომუნიკაციის მნიშვნელობა კიდევ უფრო იზრდება.

საყურადღებოა ისეთი ბარიერები, როგორიცაა განათლებაზე შედარებით შეზღუდული ხელმისაწვდომობა, ნაკლები პოლიტიკური სტაბილურობა, სოციალურ-ეკონომიკური გარემო და დასახვეწი ინფრასტრუქტურა ა. შ. ზემოთხსენებულმა ფაქტორებმა შესაძლოა ხელი შეუშალოს მკვლევარებსა და საზოგადოებას შორის ეფექტურ კომუნიკაციას.

წინამდებარე ნაშრომში განხილულია სამეცნიერო კომუნიკაციის არსებული დინამიკა საქართველოში. როგორია საზოგადოების ჩართულობის როლი სამეცნიერო კვლევებში, საზოგადოებასა და სამეცნიერო კვლევებს შორის კომუნიკაციის გაძლიერების პოტენციური გზების ძიება. არსებული მიღწევებისა თუ სირთულეების გააზრებით, ჩვენ შეგვიძლია უკეთ შევაფასოთ, რამდენად ეფექტური კომუნიკაცია შეიძლება შედგეს სამომავლოდ საზოგადოების პროგრესისთვის. მოხსენებაში ასევე წარმოდგენილია საქართველოში მოქმედი კვლევითი ინსტიტუტები, რომლებიც საქმიანობენ როგორც ადგილობრივ, ისე საერთაშორისო დონეზე.

საკვანძო სიტყვები: სამეცნიერო კვლევა, საზოგადოება და მეცნიერება, კვლევითი ინსტიტუტები.

SCIENCE COMMUNICATION - THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIETY AND SCIENTIFIC RESEARCH

Lia Metreveli
Professor of GTU
Nino Kiknavelidze
Phd student of GTU

RESUME

The relationship between society and scientific research is fundamental to the advancement of society, shaping everything from public health to policy to technological innovation. Effective scientific communication serves society, facilitating both the exchange of knowledge and informed decision-making among various stakeholders. In an increasingly complex world where false information (so-called disinformation) can spread quickly, the importance of clear and accurate communication is even greater.

Barriers such as relatively limited access to education, less political stability, a socio-economic environment and a developing infrastructure, etc. are noteworthy. The above-mentioned factors may hinder effective communication between researchers and the public. This paper discusses the current dynamics of scientific communication in Georgia. What is the role of public engagement in scientific research, and potential ways to strengthen communication between society and scientific research. By understanding current achievements and challenges, we can better assess how effective communication can be for the progress of society in the future. The report also presents research institutions operating in Georgia, which operate both locally and internationally.

Keywords: scientific research, society and science, research institutions.

შესავალი

საზოგადოებასა და სამეცნიერო კვლევას შორის ურთიერთობა ფუნდამენტურია საზოგადოების წინსვლისთვის, რაც აყალიბებს ყველაფერს, საზოგადოებრივი მეცნიერებებსა და პოლიტიკის ტექნოლოგიურ ინოვაციამდე. ეფექტური სამეცნიერო კომუნიკაცია ემსახურება საზოგადოებას ცოდნის გაცვლისა და ინფორმირებული გადაწყვეტილების მიღების ხელშეწყობის გზით, სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს შორის.

უფრო რთულ სამყაროში, სადაც დეზინფორმაცია შეიძლება სწრაფად გავრცელდეს, მკაფიო და ზუსტი კომუნიკაციის მნიშვნელობა კიდევ უფრო დიდია.

ბარიერებმა, როგორიცაა განათლებაზე შეზღუდული ხელმისაწვდომობა, პოლიტიკური არასტაბილურობა, სოციალურ-ეკონომიკური გამოწვევები და დასახვეწი ინფრასტრუქტურა, შეიძლება ხელი შეუშალოს მკვლევარებსა და საზოგადოებას შორის ეფექტურ კომუნიკაციას. ეს ანგარიში განიხილავს

სამეცნიერო კომუნიკაციის მიმდინარე დინამიკას საქართველოში, იკვლევს საზოგადოების ჩართულობის როლს სამეცნიერო კვლევებში და კომუნიკაციის გაუმჯობესების პოტენციურ გზებს. ამჟამინდელი მიღწევებისა და სირთულეების გააზრებით, ჩვენ შეგვიძლია უკეთ შევაფასოთ, თუ რამდენად შეუძლია ეფექტურმა კომუნიკაციამ მომავალი საზოგადოების წინსვლა. ანგარიშში ასევე წარმოდგენილია საქართველოში მოქმედი კვლევითი ინსტიტუტები, რომლებიც ფუნქციონირებენ როგორც ადგილობრივ, ასევე საერთაშორისო დონეზე.

სამეცნიერო კომუნიკაციის მნიშვნელობა

სამეცნიერო კომუნიკაცია გულისხმობს მეცნიერული ცოდნის გავრცელებას საზოგადოებისთვის, პოლიტიკის შემქმნელებისთვის და სხვა მკვლევარებისთვის. ეს გადამწყვეტია ინფორმირებული საზოგადოების განვითარებისთვის, სადაც ინდივიდებს შეუძლიათ მიიღონ განათლებული გადაწყვეტილებები (ფსიქიკური და ფიზიკური) ჯანმრთელობის, გარემოს და ტექნოლოგიების შესახებ.

მაგალითად, COVID-19-ის პანდემიამ ხაზი გაუსვა მკაფიო კომუნიკაციის აუცილებლობას საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მითითებებთან დაკავშირებით. ბევრ ქვეყანაში, მათ შორის საქართველოში, ჯანდაცვის ორგანოები იყენებდნენ სხვადასხვა მედია პლატფორმებს ვირუსის შესახებ სასიცოცხლო ინფორმაციის გასაზიარებლად, რაც აჩვენა ეფექტური კომუნიკაციის გავლენა კრიზისულ სიტუაციებში.

გარიერები ეფექტური კომუნიკაციისთვის

განათლებაზე შეზღუდული ხელმისაწვდომობა: საქართველოში განათლების ხელმისაწვდომობის უთანასწორობამ შეიძლება გამოიწვიოს მოსახლეობის მეცნიერული წიგნიერების განსხვავებული დონე. სოფლის რაიონები ხშირად აწყდებიან გამოწვევებს, როგორცაა ნაკლები რესურსი და ნაკლები ზემოქმედება სამეცნიერო შინაარსის მიმართ, რაც გავლენას ახდენს კომპლექსური სამეცნიერო საკითხების საზოგადოების გაგებაზე.

პოლიტიკური გარემო მნიშვნელოვან როლს თამაშობს სამეცნიერო კვლევის გარშემო დისკურსის ჩამოყალიბებაში. საქართველოში ისტორიულმა პოლიტიკურმა გამოწვევებმა ზოგჯერ გამოიწვია სკეპტიციზმი სამეცნიერო ინსტიტუტების მიმართ, რაც გავლენას ახდენს საზოგადოების ნდობაზე. თუმცა, დღესდღეობით ოფტიმიზმის საფუძველი ნამდვილად გვაქვს.

ეკონომიკურმა პირობებმა შეიძლება გავლენა მოახდინოს საზოგადოების ჩართულობაზე მეცნიერებაში. მაგალითად, დაბალი შემოსავლის მქონე საზოგადოებებმა შეიძლება პრიორიტეტი მიანიჭონ უშუალო ეკონომიკურ საჭიროებებს, ვიდრე სამეცნიერო დისკურსს, რაც ართულებს მათ სამეცნიერო დისკუსიებში ჩართვას.

საქართველოს ზოგიერთ რეგიონში არაადეკვატური ინფრასტრუქტურა ზღუდავს სანდო ინფორმა-

ციის წყაროებზე წვდომას. ამან შეიძლება შეაფერხოს ეფექტური კომუნიკაცია და სამეცნიერო ცოდნის გავრცელება, განსაკუთრებით შორეულ რაიონებში.

სამეცნიერო კომუნიკაციის მიმდინარე დინამიკა საქართველოში

საქართველოში სამეცნიერო კომუნიკაციის ლაღშაფტი ვითარდება. ინსტიტუტებმა, როგორიცაა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, სტუ. ჩამოაყალიბეს ინიციატივები, რომლებიც მიზნად ისახავს უფსკრული მეცნიერებისა და საზოგადოებას შორის აღმოფხვრას.

საზოგადოების ჩართულობის როლი

საზოგადოების ჩართულობა სამეცნიერო კვლევებში გულისხმობს საზოგადოების აქტიურ ჩართვას სამეცნიერო პროცესში. ეს ჩართულობა გადამწყვეტია მკვლევარებისთვის, რადგან ის ხელს უწყობს ნდობის ჩამოყალიბებას, უზრუნველყოფს კვლევის შესაბამისობას და შეიძლება გამოიწვიოს უფრო ეფექტური გადამწყვეტილებები საზოგადოების პრობლემებისთვის.

საზოგადოების ჩართულობის გაზრდის სტრატეგიები მოიცავს:

სემინარები და საჯარო საუბრები, ღონისძიებების მასპინძლობა, სადაც მკვლევარებს შეუძლიათ გაუზიარონ თავიანთი დასკვნები და უპასუხონ უშუალოდ საზოგადოების კითხვებს, ხელს უწყობს ორმხრივ დიალოგს.

სოციალური მედიის კამპანიები: Facebook-ისა და Instagram-ის მსგავსი პლატფორმების გამოყენებამ შეიძლება ხელი შეუწყოს უფრო ფართო აუდიტორიას, განსაკუთრებით ახალგაზრდა მოსახლეობას, რომელიც უფრო აქტიურია ონლაინ.

სკოლებთან თანამშრომლობა: საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავება, რომელიც სტუდენტებს აცნობს სამეცნიერო კონცეფციებს, შეუძლია მომავალი თაობის ჩამოყალიბება, რომელიც აფასებს მეცნიერებას და კრიტიკულად ჩაერთვება მასთან.

საზოგადოებასა და მეცნიერებს შორის კომუნიკაციის გასაუმჯობესებლად შეიძლება რამდენიმე საუკეთესო პრაქტიკის დანერგვა:

ენის გამარტივება: მკვლევარებმა უნდა მიზანმიმართონ თავიანთი დასკვნების გადმოცემა მკაფიო, არატექნიკური ენით, რათა მეცნიერება ყველასთვის ხელმისაწვდომი გახდეს.

ვიზუალური დამხმარე საშუალებები: ვიზუალის გამოყენება დაგეხმარებათ რთული იდეების უფრო ეფექტურად გადმოცემაში, რაც მათ გასაგებად გაადვილებს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. <https://www.geostat.ge/>
2. <https://computing.tsu.ge/researchs>
3. <https://gtu.ge/Research/scientific-research-institutes.php>